

Vlaams
Parlement

ingediend op **1824** (2018-2019) – Nr. 1
30 januari 2019 (2018-2019)

Voorstel van decreet

van Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Bart Caron en Björn Rzoska

houdende een kader
voor het ontwikkelen van beleid,
gericht op het onomkeerbaar
en stapsgewijs terugdringen
van de Vlaamse emissies van broeikasgassen
om de wereldwijde opwarming van de aarde
en de verandering van het klimaat te beperken

TOELICHTING

Algemene toelichting**1. Inleiding**

Klimaatverandering is een wereldwijd probleem, waarbij ieder land zelf een verantwoordelijkheid heeft om de mondiale stijging van de temperatuur te beperken. In 2015 heeft België, als lidstaat van de Europese Unie, de Overeenkomst van Parijs gesloten.^[1] Met de Overeenkomst van Parijs zetten landen in op het beperken van de mondiale gemiddelde temperatuurstijging tot ruim beneden de twee graden, met het streven die opwarming tot anderhalve graad te beperken om de risico's en de impact van klimaatverandering te verminderen. Landen richten zich in de tweede helft van deze eeuw op het bereiken van een klimaatneutrale samenleving. De Overeenkomst van Parijs is een breed verdrag, dat onder meer over klimaatmitigatie, klimaatadaptatie, internationale klimaatfinanciering en internationale capaciteitsopbouw gaat.

Dit voorstel van Klimaatdecreet verankert de wijze waarop het Vlaamse klimaatbeleid invulling geeft aan die verplichtingen in een Vlaams decreet, wat betreft het zogenaamde mitigatiedeel. Dit voorstel moet aansluiten op soortgelijke voorstellen in de andere gewesten en op een federale Klimaatwet.

In het Vlaamse voorstel van Klimaatdecreet wordt vastgelegd dat de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen uiterlijk in 2050 met ten minste 95 procent gereduceerd moet zijn ten opzichte van 1990, om zo een klimaatneutrale samenleving binnen handbereik te brengen. Voor het behalen van die doelstelling is een tussen-doel vastgesteld waarbij de broeikasgassen in 2030 met 55 procent moeten zijn gedaald in vergelijking met 1990. Op basis van dit voorstel van decreet moet het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen in 2050 100 procent bedragen. Daarmee gaat dit voorstel bewust verder dan de Europese doelstelling van een verminderde CO₂-uitstoot met 40 procent in 2030. Het synthesesrapport van de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) laat immers zien dat de wereldwijde reductie-intenties onvoldoende zijn om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te behalen.^[2]

Wachten met de transitie levert risico's op voor CO₂-intensieve bedrijfstakken, zoals nutsbedrijven, zware industrie, transport, vastgoedsector en niet te vergeten de landbouw. Het halen van de doelstellingen uit de Overeenkomst van Parijs vergt grote veranderingen van alle delen van de samenleving, maar in het bijzonder van de CO₂-intensieve bedrijfstakken. Een duidelijke en hoge ambitie is naar de mening van de indieners van dit voorstel van decreet de beste wijze om te zorgen dat Vlaanderen versneld de omslag naar een koolstofarme economie en de inzet van hernieuwbare energie gaat maken. Het is ook de beste manier om ervoor te zorgen dat Vlaanderen daar de vruchten van plukt. In Nederland werd berekend dat de inzet op 100 procent hernieuwbare energie daar de komende jaren bijvoorbeeld ruim 300.000 banen oplevert, jaarlijks ruim 6000 vroegtijdige doden door luchtvervuiling voorkomt en ruim 70 miljard euro aan gezondheidskosten bespaart.^[3]

Daarnaast zorgt de inzet op hernieuwbare energie voor een kleinere afhankelijkheid van geopolitiek instabiele gebieden. De beleidscyclus voor het behalen van die doelen krijgt vorm door middel van een vijfjaarlijks klimaatplan en een jaarlijkse klimaatbegroting met bijbehorende verantwoording aan het Vlaams Parlement via een klimaatjaarverslag. De vijfjaarlijkse klimaatplannen, met een indicatieve doorkijk naar de tien daaropvolgende jaren, maken het beleid voorspelbaar voor alle actoren in de samenleving die deel uit maken van de transitie naar een groene economie. Het achterliggende doel van het voorstel van decreet is een schone

en groene toekomst. Dat kan niet zonder dat iedereen eraan meedoet. Lokale overheden, bedrijven en huishoudens moeten gezamenlijk en met meer zekerheid durven investeren in de toekomst. Daarom richt het voorstel van decreet zich op een voorspelbaar, afrekenbaar en minder vrijblijvend beleid van de regering, zodat alle andere actoren erop kunnen rekenen. Lokale overheden worden uitgenodigd om het Klimaatdecreet in lokale doelen om te zetten. Maar het voorstel van decreet stelt ambitieuze doelen voor het Vlaamse Gewest als geheel en legt het politieke proces voor de Vlaamse Regering vast zodat de doelen ook bereikt worden. Voor initiatief vanuit de basis wil het voorstel van decreet juist alle ruimte bieden. De samenleving loopt vaak harder dan de politiek in de richting van een groene toekomst. Het Klimaatdecreet wil er net voor zorgen dat alle partijen in de overheid een betrouwbare partner hebben naar die toekomst, en niet een overheid die lokale initiatieven beknot: alle partijen gaan samen die duurzame toekomst tegemoet.

2. Achtergrond van de klimaatproblematiek

Het klimaat verandert. De aarde warmt op. Menselijk handelen ligt aan de oorsprong daarvan door landbouw, ontbossing en de verbranding van fossiele brandstoffen. Door de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer dreigt een onomkeerbare opwarming van de aarde, met grote natuurlijke, sociale en economische gevolgen. Over die dreiging bestaat weinig wetenschappelijke en politieke twijfel. Al in 1992 werd onder verantwoordelijkheid van de Verenigde Naties het Klimaatverdrag ondertekend.^[4] Dat trad in 1994 in werking en is door bijna tweehonderd landen geratificeerd, waaronder België en de Europese Unie. Het Klimaatakkoord van Parijs bouwt voort op dat Klimaatverdrag en heeft de doelstelling aangescherpt door de mondiale gemiddelde temperatuurstijging in 2050 te beperken tot ruim beneden de twee graden, met het streven die tot anderhalve graad te beperken om de risico's en impact van klimaatverandering te verminderen. Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), opgericht door de Verenigde Naties, is de wetenschappelijke en intergouvernementele organisatie die alle aspecten van klimaatverandering onderzoekt. Ook van die organisatie zijn een kleine tweehonderd landen lid. Het IPCC brengt alle wetenschappelijke kennis over klimaatverandering bij elkaar en brengt de beleidsmogelijkheden in kaart om de gevolgen van klimaatverandering voor milieu, economie en samenleving te beperken. Op basis van de rapporten van het IPCC is door de internationale gemeenschap geoordeeld dat bij een temperatuurstijging van twee graden Celsius boven het pre-industriële niveau, het niveau van voor het jaar 1850, het risico ontstaat op een gevaarlijke, onomkeerbare verandering van het klimaat. Om een redelijke kans te houden dat de temperatuurstijging beperkt blijft tot 2 graden Celsius, moet de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer stabiliseren op ten hoogste 450 ppm (parts per million), een maatstaf voor het aantal deeltjes broeikasgas per volume-eenheid. Het IPCC heeft uitgerekend dat er mondiaal nog ongeveer 1000 gigaton CO₂ kan worden uitgestoten voor een concentratie van 450 ppm bereikt is. Daartoe behoren ook andere broeikasgassen die worden aangeduid als CO₂-equivalenten, maar verder in dit voorstel van decreet wordt voor de leesbaarheid alleen gesproken van CO₂ of broeikasgassen. Daarna moet de niet-natuurlijke uitstoot volledig stoppen. Zonder maatregelen is dat 'CO₂-budget' binnen 20 tot 25 jaar opgebraakt. Het CO₂-budget om een redelijke kans te behouden dat de temperatuurstijging tot 1,5 graden wordt beperkt, bedraagt 250 gigaton CO₂. Zonder maatregelen is dat budget rond 2021 opgebraakt. De grens voor de maximale concentratie broeikasgas is nog niet bereikt, maar die mag niet overschreden worden. Op is op, geldt voor dat broeikasgasbudget, wil de grens om ruim beneden de twee graden te blijven, haalbaar blijven en anderhalve graad opwarming in zicht blijven. Dat heeft België internationaal op de klimaatop van Parijs in 2015 afgesproken met 195 andere landen. Van die grens zijn de doelstellingen voor beperking van de CO₂-uitstoot afgeleid. Hoe sneller de CO₂-uitstoot fors beperkt wordt, hoe langer er tijd is om het CO₂-budget vol te maken. Hoe meer er aan energiebesparing wordt gedaan, hoe langer het duurt voor de maximumgrens voor CO₂-uitstoot is bereikt.

Hoe sneller hernieuwbare energie ontwikkeld wordt, hoe langer de samenleving de tijd heeft om zich aan te passen aan de doelstelling van Parijs en hoe meer tijd er is om te bepalen welke vormen van negatieve emissies wenselijk zijn. Andersom: hoe langer er wordt gewacht met maatregelen, des te drastischer zijn de maatregelen die in korte tijd genomen moeten worden in de toekomst en hoe zwaarder ingezet zal moeten worden op negatieve emissies. Met andere woorden: hoe langer er gewacht wordt, hoe minder realistisch het wordt dat het CO₂-budget wereldwijd gehaald wordt. Dan wordt het lastig, zo niet onrealistisch om nog binnen de twee gradengrens te blijven of zicht te houden op anderhalve graad opwarming, gewoonweg omdat de tijd opdraait. Actie is te lang achterwege gebleven door twee tragedies: de tragedie van de meent ('the tragedy of the commons') en de tragedie van de horizon. Bioloog Garret Hardin laat in een prachtig artikel zien hoe bij de tragedie van de meent (een gemeenschappelijk stuk weidegrond) uiteindelijk iedere boer verliest als hij eigenbelang verkiest boven gemeenschappelijk nut.^[5] Bij de tragedie van de meent wil iedere boer zo veel mogelijk verdienen aan zijn vee. Door een koe toe te voegen aan de kudde, krijgt de boer zelf meer melk, maar komt in totaal minder gras per koe beschikbaar voor de volledige meent. Maar omdat de positieve baten (meer melk) voor de boer zelf zijn, terwijl de negatieve gevolgen (minder gras) over alle boeren worden verdeeld, voegt iedere boer te veel koeien aan zijn kudde toe. Dat leidt tot overexploitatie van de meent waardoor alle boeren uiteindelijk slechter af zijn. Zo is het ook met de uitstoot van CO₂. Gepercipieerde voordelen in de vorm van vervuilende groei op korte termijn zijn voor de landen zelf, terwijl de negatieve gevolgen door de toegenomen uitstoot voor de hele wereld zijn. Klimaatverandering is een wereldwijd probleem dat vraagt om een internationale aanpak. Dat is niet eenvoudig, maar de aanpak van het gat in de ozonlaag laat zien dat het wel mogelijk is. Maar als het ene blok landen niet meedoet, gaan ook andere landen aarzelen. Landen en landenblokken kijken naar elkaar en allemaal vinden ze dat andere landen meer moeten doen dan zijzelf. Het resultaat is dat er niets of te weinig gebeurt. Dat dilemma was bijvoorbeeld een belangrijke oorzaak voor het mislukken van de klimaatop in Kopenhagen in 2009.

Maar het probleem is nog complexer. Niet alleen is er de tragedie van de meent, maar er is ook de tragedie van de horizon, zoals de gouverneur van de Bank of England het noemt.^[6] Klimaatverandering is een langetermijnonontwikkeling waarop de horizons van de betrokken actoren niet zijn ingesteld. Voor bedrijven is de economische conjunctuurencyclus van een aantal jaren de relevante horizon. Verder dan een aantal jaren vooruitkijken is lastig. Politici hebben de horizon van de volgende verkiezingen, dus vier of vijf jaar. Zij doen er alles aan om de volgende verkiezingen te winnen en wat daarna gebeurt, is pas relevant voor de daaropvolgende verkiezingscampagne. En zelfs toezichthouders als de centrale banken hebben een beperkte horizon: enkele jaren voor het monetaire beleid en iets langer, maar niet langer dan tien jaar, voor het toezicht op de financiële sector. Verder in de toekomst kijken gebeurt vrijwel niet en juist dat betekent dat de risico's van klimaatverandering stelselmatig worden onderschat. Ook België en Vlaanderen hebben last van de tragedie van de horizon. Er worden doelstellingen gedefinieerd, maar het benodigde beleid om doelstellingen te halen wordt uitgesteld. Volgens de Overeenkomst van Parijs heeft België een zelfstandige plicht om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, wat er internationaal ook gebeurt. De klimaatzaak die door meer dan 54.000 burgers werd aangespannen tegen de overheden in België, onderstreept dat punt. Het laat bovendien zien dat de maatschappij een snellere vermindering van de uitstoot van broeikasgassen wil. De Vlaamse Regering is van mening dat ze met het Vlaams Klimaatbeleidsplan kan tegemoetkomen aan die verzuchting, maar daar wordt door de milieu- en klimaatbeweging ernstig aan getwijfeld. De 75.000 mensen die op 2 december 2018 op straat kwamen voor de klimaatbetoging 'Claim The Climate' in Brussel, deden opnieuw een oproep aan onze regeringen voor een forser beleid.

De tragedie van de meent en de tragedie van de horizon kunnen alleen door politiek leiderschap en internationale samenwerking doorbroken worden.

In 1992 werd klimaatverandering tijdens de Earth Summit in Rio de Janeiro onder leiding van de Verenigde Naties op de internationale agenda gezet. Sinds 1995 is er jaarlijks een internationale klimaatop met als doel afspraken te maken over de aanpak van klimaatverandering. In 1997 werden in het Kyotoprotocol doelstellingen afgesproken over het verlagen van de CO₂-uitstoot. In 2010 werd de twee graden-doelstelling internationaal vastgelegd.^[7] Die internationale afspraken laten zien dat er vooruitgang geboekt wordt. Maar het gaat langzaam en soms, zoals in Kopenhagen in 2009, mislukken klimaatoppen omdat de politieke leiders van te veel landen niet over hun eigen schaduw heen kunnen springen. Dan zijn er te veel landen die zich niet willen laten vastpinnen op concrete doelstellingen. De Overeenkomst van Parijs betekent gelukkig een doorbraak. De Parijse klimaatop begon met een stevig fundament, doordat 186 landen in een bijdrage een nationaal klimaatdoel hebben ingediend. Die 186 landen zijn goed voor 96,5 procent uitstoot van de wereld, een groot verschil met het afgesloten Kyotoprotocol in 1997, toen maar 12 procent van de wereldwijd vervuilende landen het engagement aanging. Daarbij werd, voor het eerst in de geschiedenis, een klimaatakkoord gesloten dat voor alle landen juridisch bindend was. Parijs laat daarmee zien dat het mogelijk is om internationale afspraken te maken over een strategie waarmee de opwarming van de aarde ruim onder de twee graden kan worden gehouden, met zicht op anderhalve graad. Alle landen moeten meedoen in de strijd tegen klimaatverandering en Parijs betekent daarin een betekenisvolle doorbraak. De Overeenkomst van Parijs is echter nog niet voldoende. Na de ambitieuze doelstellingen komt het nu aan op actie. De internationale afspraken moeten worden omgezet in nationale acties. Analyse van de individuele plannen laat nu nog zien dat die gezamenlijk onvoldoende zijn om de temperatuurstijging tot twee graden te beperken. Er moet dus meer gebeuren. De Overeenkomst van Parijs moet snel worden vertaald in ambitieuzere nationale plannen, want de huidige plannen voldoen nog niet. Daarbij mogen België en Vlaanderen niet weer verzanden in de tragedie van de meent. België en Vlaanderen mogen er niet op gokken dat andere landen wel hun verantwoordelijkheid nemen en daarvan profiteren. De beschamende vertoning tijdens de recente klimaatop in Katowice, waarbij België onder druk van de Vlaamse Regering weigerde om zich te voegen bij een groep van landen (de 'High Ambition Coalition') die vroegen voor meer klimaatinspanningen, is voorlopig het dieptepunt. Die weigering kwam er enkele dagen na de succesvolle klimaatbetoging.

'Beggars thy neighbour', waarbij andere landen met ons probleem worden opgezadeld, werkt niet met het klimaatbeleid, omdat niemand dan iets doet en alle landen met de gevolgen te maken krijgen. Alle landen zullen de komende decennia aan de slag moeten om hun economieën duurzaam te maken, om te investeren in hernieuwbare energie, om werk te maken van energiebesparing en de CO₂-uitstoot terug te dringen. Ieder land en iedere regio moet dus zijn verantwoordelijkheid nemen.

3. De noodzaak van een wettelijke regeling

Het aanpakken van klimaatverandering vraagt een langetermijnaanpak. Burgers en bedrijven zoeken zekerheid over het Vlaamse ambitieniveau en de wijze waarop klimaatverandering effectief wordt aangepakt. Die zekerheid is noodzakelijk om het gedrag en de investeringen af te stemmen op het toekomstige beleid. De Klimaatcoalitie, die de succesvolle klimaatbetoging op 2 december 2018 heeft georganiseerd, vraagt in haar aanbevelingen aan de regeringen expliciet om een Klimaatwet goed te keuren.^[8]

Het protocol dat op 11 december 1997 in Kyoto tot stand is gekomen (Trb. 1998, 170) en de wijziging ervan die op 8 december 2012 in Doha tot stand is gekomen

(Trb. 2013, 44), bieden het kader voor de ontwikkeling van een adaptief klimaatbeleid om de doelen te behalen. Op dit moment is het ambitieniveau van België en van Vlaanderen te laag, en het is ook niet wettelijk geborgd. Mondiaal worden er geen harde verplichtingen aan België opgelegd.

Binnen de Europese Unie wordt het klimaatbeleid, en dan met name de emissies van broeikasgassen, gereguleerd in de richtlijn Emissiehandel^[9] (Emission Trading System of ETS) en de beschikking Inspanningsverdeling^[10] (Effort Sharing Decision of ESD). De ETS-richtlijn voorziet in een systeem om de uitstoot van CO₂ te beprijzen en rechten daarvoor te verhandelen. De richtlijn is met name van toepassing op de industriële sectoren en de grootschalige elektriciteitsproductie. Voor de sectoren die niet onder het ETS vallen, stelt Europa in de ESD-beschikking een minimale doelstelling voor de lidstaten vast. In het Europees Klimaat- en Energiepakket 2030 werden nieuwe doelstellingen vastgelegd voor de uitstoot van broeikasgassen, namelijk een vermindering van 40 procent tegen 2030. Half november 2018 keurde het Europees Parlement ook nieuwe doelstellingen goed rond hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Concreet verbindt de EU zich ertoe om het aandeel hernieuwbare energie tegen 2030 op te trekken tot 32 procent. De Europese lidstaten moeten er ook voor zorgen dat ten minste 14 procent van de transportbrandstoffen uit hernieuwbare bronnen komt. Op het vlak van energiebesparing is er een verhoging van 32,5 procent tegen 2030 afgesproken. Op woensdag 28 november 2018 publiceerde de Europese Commissie haar langetermijnvisie voor een klimaatneutrale economie: 'A clean planet for all – A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy'. Die nieuwe strategische visie van de Europese Commissie toont hoe de Europese Unie klimaatneutraal kan worden tegen 2050.

Dit voorstel van decreet geeft in de lijn van de internationale en Europese ambities voor Vlaanderen voor de middellange en lange termijn heldere en politiek afdwingbare doelen. Dat geeft overheden, burgers en bedrijven houvast als investeerders en medeontwikkelaars van beleid voor energiebesparing en hernieuwbare energie. Een voorstel voor een Klimaatdecreet dus, dat de taak die Vlaanderen heeft binnen België en binnen Europa in de aanpak van het klimaatprobleem, voor een periode van verschillende regeringsperiodes vastlegt. Een decreetsvoorstel dus, dat voor Vlaanderen een antwoord is op de tragedie van de horizon. Het mechanisme, de tragedie van de horizon, is steeds hetzelfde. Het is gemakkelijker overeenstemming te vinden over het langetermijndoel dan over de doelen op de korte en middellange termijn. Het CO₂-budget raakt echter op en ook de concentratie relatief kortlevende broeikasgassen zoals methaan, stijgt te sterk. Tempo houden is noodzakelijk om de mondiale gemiddelde temperatuurstijging werkelijk tot ruim beneden de twee graden te beperken. Dit voorstel van decreet legt de totstandkomingsprocedure van het Vlaamse klimaatplan vast, kent bevoegdheden aan specifieke ministers toe en borgt de einddoelen: het geeft het kader waarmee het noodzakelijke tempo gemaakt kan worden. Het voorstel van Klimaatdecreet sluit vrijblijvend beleid en uitstel van beleid uit, en maakt de opdracht voor de Vlaamse Regering helder en politiek afdwingbaar. Zo wordt innovatie gestimuleerd, kan gewerkt worden aan een betere luchtkwaliteit en leefbaarheid van steden, en zorgt energiebesparing voor een kostendaling bij de huishoudens. De economie van de toekomst is een groene economie. Als daar nu in wordt geïnvesteerd, verbetert de concurrentiepositie, krijgt de werkgelegenheid een stimulans en wordt gezorgd voor een 'houdbare' economie.

Het klimaatbeleid vergt politieke keuzes. De strijd tegen klimaatverandering is niet alleen een technologische opdracht, maar ook een maatschappelijke. Het volledig verduurzamen van onze energievoorziening in een tijdspanne van maar enkele decennia verandert de samenleving. Afscheid nemen van kolen, gas en olie, waarvan we 150 jaar afhankelijk zijn geweest, vergt de inzet van vele bedrijven, overheden en organisaties. De betrokkenheid van zoveel partijen betekent dat ook

de Vlaamse Regering een rol te spelen heeft bij die transitie. Om die cruciale rol voor de regering vast te leggen wordt in dit voorstel van decreet een doel voor het regeringsbeleid opgenomen. Vlaanderen staat voor een maatschappelijke transformatie die omvangrijk, maar ook realistisch is. Veel bedrijven en organisaties werken aan hernieuwbare energie. Veel mensen leggen zonnepanelen op hun dak of maken deel uit van energiecoöperaties. Juist de samenleving loopt misschien wel harder dan de politiek in Brussel.

België en Vlaanderen zijn niet de eerste landen of regio's die zouden werken met een Klimaatwet of -decreet. Het Verenigd Koninkrijk was het eerste land met een Klimaatwet. Inmiddels hebben ook Mexico, Denemarken, Finland, Zweden, Noorwegen, Frankrijk en Nederland een klimaatwet. Ook in het Waalse Gewest werd al een decreet in die zin goedgekeurd.

De auteurs van dit voorstel van een Vlaams Klimaatdecreet hebben zich vooral laten inspireren door de voorstellen die in Nederland werden ingediend.

4. Instrumenten van het Klimaatdecreet

4.1. Hoofdpijnen

Het voorstel van Klimaatdecreet bevat verschillende instrumenten. Ten eerste worden doelen gesteld voor het regeringsbeleid ten aanzien van de reductie van broeikasgassen en hernieuwbare energie om de tragedie van de meent te doorbreken. Het klimaat is een globaal publiek goed en daarom moet ieder land en iedere regio zijn eerlijke deel bijdragen aan het voorkomen van klimaatverandering. Die doelen werken door in de vijfjaarlijkse klimaatplannen die door de regering worden opgesteld. Het klimaatplan bevat het emissiebudget voor de komende vijf jaar en vijfjaarsdoelen voor hernieuwbare energie en energiebesparing. De Vlaamse Regering stelt vervolgens jaarlijks een klimaatbegroting op waarin wordt aangegeven welke concrete beleidsmaatregelen de regering verwacht te nemen. In de begroting wordt ook inzichtelijk gemaakt hoeveel broeikasgassen worden uitgestoten in dat jaar en hoe zich dat verhoudt tot het behalen van het vijfjaarsdoel in het klimaatplan. Op die wijze wordt ook de tragedie van de horizon doorbroken en wordt het langetermijnbeleid gevoerd, op een inzichtelijke manier. Het vormgeven van klimaatbeleid heeft raakvlakken met een groot aantal beleidsterreinen. Die samenhang betekent dat verschillende departementen betrokken zijn. Om die reden en om duidelijkheid te geven over de eindverantwoordelijkheid van de coördinatie van het klimaatbeleid, bestaat het voorstel erin om met dit decreet aan te geven hoe de coördinatie binnen de regering en in relatie tot het parlement wordt vormgegeven. Gelet op het belang van het klimaatbeleid wordt die coördinatietaak bij de minister-president gelegd.

Bij de klimaatbegroting wordt een zekere analogie met het opstellen van de financiële middelen en uitgavenbegroting gezocht. De term begroting is daarbij niet toevallig gekozen. 'Op is op' geldt net zozeer voor het emissiebudget in de klimaatbegroting als voor de begrotingen van ministeries. De klimaatbegroting zorgt ervoor dat de Vlaamse Regering ieder jaar opnieuw vooraf inzichtelijk maakt welk deel van het broeikasbudget het komende jaar zal worden ingezet, zoals in de financiële begroting iedere euro die de regering het komende jaar wil uitgeven tegen het licht wordt gehouden. Daarnaast is er bij beide sprake van een kabinetsbrede verantwoordelijkheid, waarbij de meerjarenbegroting overkoepelend is voor het beleid van de jaarlijkse begrotingen van alle ministeries. Ook het klimaat- en energiebeleid overstijgt een enkel ministerie, omdat verschillende ministeries een taak hebben in de realisering van de doelstellingen. Daarom wordt voorgesteld om jaarlijks een klimaatbegroting op te stellen waarvan de taken van de verschillende ministeries worden afgeleid. De klimaatbegroting is een jaarlijks besluit van de Vlaamse Regering, waarin de opgave voor het komende jaar vastligt en dat geba-

seerd is op de doelstellingen uit het voorliggende voorstel van klimaatdecreet, het Vlaamse klimaatplan en de jaarlijkse realisatie van budgetten. Het Klimaatdecreet geeft, met andere woorden, het wettelijke kader voor de wijze waarop de regering ieder jaar moet voldoen aan de doelstellingen voor het klimaat- en energiebeleid.

4.2. Doelstellingen

Het voorstel van decreet bevat de doelstelling om broeikasgassen tegen 2030 met minimaal 55 procent te reduceren ten opzichte van 1990, en tegen 2050 met minimaal 95 procent ten opzichte van 1990. Een wereldwijde reductie van ten minste 95 procent in 2050 is volgens klimaatwetenschappers nodig om een redelijke kans te hebben dat de opwarming van de aarde beneden de twee graden blijft, zodat dus ook België en Vlaanderen aan de Overeenkomst van Parijs kunnen voldoen. Vlaanderen levert met dit voorstel van decreet dus zijn eerlijke aandeel. Vlaanderen hoeft daarbij niet op anderen te wachten; dat heeft al te lang geduurd. Wel is het helder dat technologische en politieke ontwikkelingen in Europa en wereldwijd hun weerslag kunnen hebben op het transitiepad dat België moet volgen. De klimaatplannen bieden daar ruimte voor. Het terugbrengen van de uitstoot van broeikasgassen is het primaire doel bij het tegengaan van klimaatverandering. Maar de uitstoot met ten minste 95 procent terugdringen kan niet zonder gelijktijdig te streven naar een volledig hernieuwbare energievoorziening en een forse impuls voor energiebesparing. Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, stimulering van hernieuwbare energie en energiebesparing zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom stellen de indieners van dit voorstel van decreet voor dat de Vlaamse Regering in de klimaatplannen ook (vijf)jaarlijkse doelen voor hernieuwbare energie en energiebesparing opneemt. In het voorstel van decreet is alleen een einddoel voor hernieuwbare energie opgenomen (100 procent in 2050). Dat biedt de Vlaamse Regering op middellange termijn de flexibiliteit om te kiezen in welke mate ze die instrumenten zal inzetten om het primaire doel, de uitstoot van broeikasgassen, te realiseren. De doelstellingen liggen bewust hoger dan momenteel internationaal en Europees van België gevraagd wordt. Dat is niet alleen vanwege de hierboven beschreven urgentie van de klimaatproblematiek. Voorop lopen biedt enorme kansen. België en Vlaanderen kunnen wereldwijde koplopers worden op het gebied van duurzame technologie. Van wind op zee tot aardwarmte, van revolutionaire zonnecellen tot elektrisch vervoer. De combinatie van creativiteit, handelsgeest en betrouwbaarheid maken Belgische en Vlaamse technologiebedrijven uniek in de wereld. Met investeringen in duurzame techniek kunnen België en Vlaanderen honderdduizenden banen creëren en wordt de economie sterker én schoner. Dat is geen politieke retoriek: de Organisatie voor Europese Samenwerking en Ontwikkelingen (OESO) en de Europese Commissie geven in hun rapporten duidelijk aan dat groen en groei niet elkaars vijanden zijn, maar in elkaars verlengde liggen. Landen als Denemarken en Duitsland laten overduidelijk zien dat het mogelijk is om een hoge levensstandaard te combineren met een effectief klimaatbeleid. Zo is de productie van hernieuwbare energie in Duitsland sinds 2003, het jaar dat Duitsland besloot kernenergie uit te faseren, veel sterker gegroeid dan de afname in kernenergie. Ook de elektriciteitsproductie met behulp van bruinkool, steenkool en gas is er tussen 2003 en 2015 gedaald, ondanks een toename van de export van elektriciteit.^[11] Volgens het Europees Milieuagentschap heeft de inzet van hernieuwbare energie in Duitsland geleid tot een afname van de CO₂-uitstoot met 10 procent ten opzichte van 1990, en in Denemarken met 16 procent.^[12]

4.3. Vlaams klimaatplan

Het Vlaamse klimaatplan, dat de Vlaamse Regering heeft opgesteld, bevat de hoofdzaken van het klimaatbeleid dat de Vlaamse Regering moet voeren. Het voorstel van decreet stelt voor dat de regering ten minste elke vijf jaar een klimaatplan maakt met daarin beschouwingen over de wereldwijde ontwikkelingen met betrekking tot klimaatproblematiek, de meest recente wetenschappelijke en

technologische inzichten over klimaatverandering en wat die betekenen voor het beslag van de Vlaamse economie op de broeikasgasemissies buiten Vlaanderen, op de Vlaamse opgave voor internationale klimaatfinanciering, capaciteitsopbouw en de toereikendheid van de langetermijndoelstellingen van het Klimaatdecreet om invulling te geven aan het Vlaamse deel van de Belgische en Europese klimaatmitigatieopgave. Het Vlaamse klimaatplan bevat een beschrijving en kwantificering van bestaande broeikasgasemissies binnen Vlaanderen en de verwachte trends van broeikasgasemissies, energiebesparing en het aandeel hernieuwbare energie zonder aanvullend beleid in de planperiode. In het Vlaamse klimaatplan zijn de broeikasgasemissies opgesplitst in de belangrijkste sectoren voor energie en klimaatemissies. Het klimaatplan bevat emissiebudgetten voor de maximale uitstoot van CO₂ gedurende de planperiode en bevat daarnaast doelstellingen voor energiebesparing en voor de toename van het aandeel hernieuwbare energie in de planperiode. Daarnaast biedt het klimaatplan een beschouwing op de trend in CO₂-reductie, energiebesparing en toename van het aandeel hernieuwbare energie op middellange termijn (tien en vijftien jaar) die nodig is om de langetermijndoelstellingen van het Klimaatdecreet te bepalen. Die doelstellingen zijn mede gebaseerd op de rapporten van de Vlaamse Expertencommissie Klimaat, maar de keuze voor doelstellingen in het klimaatplan ligt bij de regering. Het klimaatplan bevat een beschouwing van de betekenis van het Vlaamse klimaatplan voor Vlaanderen en de Vlamingen, en de te verwachten maatschappelijke, financiële, economische en werkgelegenheidseffecten van het klimaatplan. Het klimaatplan beschrijft en kwantificeert hoe groot het indicatieve emissiebudget per sector is voor de planperiode. Het klimaatplan geeft daarbij aan welke maatregelen voor de komende periode mogelijk zijn per sector, zodat actoren zich daarop kunnen instellen. De maatregelen in het klimaatplan passen bij de einddoelen van het Klimaatdecreet voor 2050. Dat is nodig om het beleid voorspelbaar en transparant te houden en te verzekeren dat de doelstellingen van het Klimaatdecreet en het klimaatplan haalbaar zijn. Het klimaatplan bevat zodoende de hoofdzaken van het klimaatbeleid dat moet worden gevoerd via de jaarlijkse klimaatbegroting voor de komende vijf jaar, het bijbehorende emissiebudget, maatregelen om de doelstellingen te halen en indicatieve doelstellingen voor duurzame energie, CO₂-budget en energiebesparing voor de tien jaar na het klimaatplan. Het bevat daarnaast ook een beschouwing over de manier waarop de doelstellingen voor de planperiode en voor de tien jaar die erop volgen, passen binnen de langetermijndoelstellingen van het Klimaatdecreet. Het gewestelijke emissiebudget en de daarmee samenhangende doelstellingen voor energiebesparing en toename van het aandeel hernieuwbare energie voor de komende vijf jaar kan verdeeld worden over de vijfjaarsperiode van het klimaatplan. Daarbij wordt aangesloten bij de huidige systematiek van de Europese beschikking Inspanningsverdeling. Dat wil zeggen dat binnen de vijfjaarsperiode van het klimaatplan flexibiliteit bestaat bij het stellen van doelen, maar dat de einddoelen voor de planperiode hard zijn.

4.4. Klimaatbegroting

De Vlaamse Regering stelt op basis van de vijfjaarlijkse klimaatplannen ieder jaar een klimaatbegroting op met samenhangende doelstellingen voor de terugdringing van broeikasgassen, energiebesparing en de toename van het aandeel hernieuwbare energie. De klimaatbegroting verschaft ook inzicht over wat nodig is om de doelstellingen van het klimaatplan te behalen. Door op een eenduidige wijze inzichtelijk te maken wat er in een specifiek jaar gedaan moet worden om de (korte- en langetermijn)doelen voor klimaatverandering te halen kan het Vlaams Parlement het regeringsbeleid daarop controleren. De Vlaamse Regering bezit de flexibiliteit om het emissiebudget over de planperiode te verdelen en om de indicatieve emissiebudgetten uit het Vlaamse klimaatplan op een andere wijze te verdelen over sectoren. Daardoor behoudt de regering jaarlijks een mate van flexibiliteit bij de exacte invulling van het beleid met maatregelen. In het voorstel van decreet wordt bewust gekozen voor een hogere ambitie dan de Europese Unie

op dit moment hanteert, wat betekent dat sectoren mogelijk verdergaande maatregelen moeten treffen dan die waarin het Europese beleid voorziet. De Vlaamse Regering moet er binnen de Europese Unie naar streven dat de Europese ambities aansluiten bij de Vlaamse en dat het bronbeleid van de Europese Unie daarvoor toereikend is. Tegelijkertijd kunnen mondiale en Europese politieke ontwikkelingen hun weerslag hebben op het benodigde Belgische en Vlaamse transitiepad. De klimaatbegroting wordt opgebouwd vanuit de departementale begroting per ministerie op gebied van CO₂-reductie, energiebesparing en toename van het aandeel hernieuwbare energie. De departementale begroting wordt opgebouwd vanuit de sectoren waarvoor het departement verantwoordelijk is. Voor de indeling van de sectoren wordt aangesloten bij de wijze waarop die onder het Klimaatverdrag vorm hebben gekregen en die ook onder de beschikking Inspanningsverdeling en de richtlijn Emissiehandel gehanteerd wordt. Het gaat dan globaal om de sectoren energievoorziening, gebouwde omgeving, verkeer en vervoer, landbouw en industrie. De Vlaamse Regering kan kiezen voor flexibiliteit bij het verdelen van het emissiebudget over de verschillende sectoren en de bijbehorende departementen. Als in een sector een emissiebudget niet gehaald wordt, kan de regering ervoor kiezen om het budget voor een andere sector te verhogen of om aanvullende maatregelen te nemen in de sector die de doelstelling niet haalt. De regering kan in de klimaatbegroting ook vervangende maatregelen opnemen. De regering kan er ook voor kiezen om in het volgende jaar aanvullende inspanningen te halen. Dat zijn keuzes die de regering moet maken, zolang de overkoepelende energie- en klimaatdoelstellingen uit het Vlaamse klimaatplan en het Klimaatdecreet worden gerealiseerd en daarover verantwoording wordt afgelegd aan het Vlaams Parlement. Die verantwoording valt ten deel aan de minister die vervangende maatregelen wil nemen of die verantwoordelijk is voor de sector die zijn doelstelling niet haalt. In de klimaatbegroting geeft de regering ook aan hoe de daarin opgenomen sectorale emissiebudgetten en de doelstellingen zich verhouden tot de totale opgave voor het lopende klimaatplan.

4.5. Klimaatverantwoording

Op basis van de rapportage over de voortgang ten opzichte van de doelstellingen uit het klimaatplan stelt de Vlaamse Regering het jaarlijkse klimaatjaarverslag op. De regering legt daarin verantwoording af over de behaalde CO₂-emissiereductie, energiebesparing en toename van het aandeel hernieuwbare energie. Worden doelstellingen per jaar niet gehaald, dan moet de regering in het klimaatjaarverslag inzicht verschaffen over wat nodig is om de doelstellingen uit het klimaatplan te behalen. Als de achterstanden van de ene sector worden verrekend met de snellere voortgang in een andere sector, dan wordt dat verantwoord in het klimaatjaarverslag van het departement met een achterstand. Achterstanden worden binnen de resterende periode van het klimaatplan ingelopen en moeten worden beperkt in omvang. De CO₂-emissiecijfers, CO₂-reductie, energiebesparing en toename van het aandeel hernieuwbare energie worden gebaseerd op analyses van het Departement Omgeving, beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Dat departement rapporteert jaarlijks over de voortgang ten opzichte van de doelstellingen uit het klimaatplan. Voor de ETS-bedrijven en de emissies van transportbrandstoffen wordt die jaarlijkse rapportage mede gebaseerd op geverifieerde emissiecijfers van de Nationale Klimaatcommissie. Het klimaatjaarverslag bestaat uit de klimaatjaarverslagen van de ministeries en bevat een verantwoordingsstaat met bijbehorende toelichting. Het klimaatjaarverslag wordt samen met de rapportage van het Departement Omgeving (beleidsdomein LNE) op de derde woensdag van mei aan het Vlaams Parlement gezonden.

4.6. Vlaamse Expertencommissie Klimaat

Er wordt een comité van experts aangesteld dat de concrete uitvoering van het Klimaatdecreet voorbereidt, op korte en langere termijn volgt, en zo nodig bij-

stuurt. Die experten kunnen bouwen op het werk dat nu al wordt uitgevoerd bij de Vlaamse administratie, onder meer door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en het beleidsdomein LNE. Het is van groot belang dat die expertencommissie volledig onafhankelijk kan handelen. De expertencommissie treedt autonoom op voor het verzamelen van de noodzakelijke kennis en treedt op als een soort van planbureau voor de leefomgeving (vergelijkbaar met de situatie in Nederland). In eigen land kan de vergelijking gemaakt worden met de positie van het Federaal Planbureau ten opzichte van de federale begrotingsverrichtingen.

Vóór het klimaatplan wordt opgesteld, dat is ongeveer zes tot twaalf maanden voor de vaststelling van het klimaatplan, brengt de Vlaamse Expertencommissie Klimaat een wetenschappelijk rapport uit met een analyse van de huidige stand van de broeikasgasemissies en de verwachte trends voor de komende tien jaar ten opzichte van Vlaamse emissies, internationale emissies en overige relevante technologische en internationale ontwikkelingen. De expertencommissie ziet erop toe dat maximaal gebruikgemaakt wordt van alle wetenschappelijke kennis die op dat ogenblik beschikbaar is. De expertencommissie draagt wetenschappelijke kennis aan, maar het is de taak van de regering om op basis daarvan afwegingen te maken met betrekking tot de doelen in het klimaatplan. De Vlaamse Regering stelt voldoende middelen ter beschikking van de expertencommissie en de Vlaamse administratie om die decretale taken uit te voeren. De rol van de expertencommissie in dit Klimaatdecreet is puur wetenschappelijk en onafhankelijk. Op basis van de onafhankelijke, wetenschappelijke adviezen stelt de Vlaamse Regering haar klimaatplan op, waarover het als enige de politieke verantwoordelijkheid draagt.

5. Verhouding tot recht

5.1. Internationaal

De procedures en termijnen in het voorstel van decreet zijn waar dat mogelijk is, afgestemd op de procedures en termijnen uit de Overeenkomst van Parijs en het Europese klimaatbeleid. Dat maakt het mogelijk om de termijnen voor het vijfjaarlijkse klimaatplan af te stemmen op de termijnen die gelden voor de Intended Nationally Determined Contributions (INDC) in het klimaatakkoord. In 2019 moet België aangeven op welke wijze het aan de Europese klimaatdoelstellingen voor 2030 zal voldoen. Daarom wordt voorgesteld om een het eerste klimaatplan op te stellen voor de periode 2020-2024, waarbij de Europese klimaatdoelstellingen voor 2030 een plaats krijgen bij de invulling van de indicatieve doelstellingen voor de tien jaar die volgen op dit klimaatplan.

Daarbij is het uiteraard de bedoeling voort te werken op het bestaande voorontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030. Maar gelet op de verdergaande ambities van dit voorstel van decreet zal het noodzakelijk zijn dat voorontwerp op belangrijke punten bij te sturen. Dat is ook de uitdrukkelijke vraag van de Klimaatzaak, de klimaatbeweging en de klimaatbetogers.

Bovendien moet het klimaatplan een meer indicatieve doorkijk geven naar de ontwikkelingen op gebied van CO₂-reductie, energiebesparing en toename van het aandeel hernieuwbare energie over vijftien jaar. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de behoefte aan meer investeringszekerheid die bij veel stakeholders leeft. Tegelijkertijd wordt voldoende flexibiliteit geboden om de middellangetermijndoelstellingen op een andere wijze in te vullen, als technologische of wetenschappelijke ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Op die manier wordt tegemoetgekomen aan de aanbevelingen om tussendoelen te baseren op wetenschappelijke inzichten en om tussendoelen voor hernieuwbare energie en energiebesparing op te nemen. Tevens biedt de tijdshorizon van vijftien jaar de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de manier waarop de kortetermijndoelstellingen voor sectoren passen binnen de langetermijndoelstellingen voor 2050.

5.2. Europees

Het Europese pakket van regelgeving om het Europese klimaatbeleid uit te voeren bestaat uit de beschikking Inspanningsverdeling, de richtlijn Emissiehandel en de Monitoringsmechanismeverordening (verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende een bewakings- en rapportagesysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en een rapportagemechanisme voor overige informatie op nationaal niveau en op het niveau van de unie met betrekking tot klimaatverandering, en tot intrekking van Beschikking nr. 280/2004/EG (PbEU 2013, L 165)).^[13] Dit voorstel van decreet geeft invulling aan de (aanvullende) gewestelijke verantwoordelijkheid om klimaatverandering aan te pakken. Het gewestelijke ambitieniveau, dat is vastgelegd in dit voorstel van decreet, is hoger dan de minimumnorm die de Europese Unie op dit moment voorschrijft. De Unie gaat nog uit van een broeikasgasreductie van 40 procent in 2030 ten opzichte van 1990.

De richtlijn emissiehandel

Een groot deel van de Europese klimaatambitie wordt bereikt door de handel in emissierechten. Voor de sectoren die in het systeem van emissiehandel zijn opgenomen, geldt geen doelstelling per lidstaat om een bepaalde reductie te bereiken. In plaats daarvan kunnen bedrijven, op basis van een economische afweging, rechten voor uitstoot kopen of maatregelen treffen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. De richtlijn belet niet dat lidstaten een nationaal of regionaal beleid voeren dat gericht is op het beperken van broeikasgassen in sectoren die zijn opgenomen in de emissiehandel. In de richtlijn wordt expliciet onderkend dat, als aanvulling op het marktmechanisme, een CO₂-reductiebeleid noodzakelijk blijft.^[14] Dat gebeurt ook al. In Vlaanderen werden bijvoorbeeld verouderde kolen centrales versneld uitgefaseerd. Die maatregelen moeten wel steeds verenigbaar zijn met de richtlijn Emissiehandel en met de Europese verdragen.

De beschikking Inspanningsverdeling

Voor de sectoren die niet onder de emissiehandel vallen (non-ETS), stelt de Europese Unie nationale doelen voor CO₂-reductie. Die doelen vormen een minimum, waardoor er geen belemmering is om nationaal verder te gaan.^[15] Door de uitvoering van dit decreet wordt naar verwachting ruimschoots voldaan – althans wat het Vlaamse Gewest betreft – aan de doelen zoals de Unie die voor België heeft vastgesteld.

De Monitoringsmechanismeverordening

De Monitoringsmechanismeverordening stelt geen materiële doelen voor het Europese klimaatbeleid, maar bevat procedures voor de registratie en melding van de uitstoot van broeikasgassen. Dit voorstel van decreet bevat ook verplichte rapportage-instrumenten ten behoeve van de gewestelijke en, in voorkomend geval, nationale politieke controle. De Vlaamse Regering is verplicht om beide rapportages uit te voeren. Bij de definities in dit voorstel van decreet is aansluiting gezocht bij de Europese termen zodat zo veel mogelijk van de Europese registratieverplichtingen kunnen worden gebruikt bij de gewestelijke en, in voorkomend geval, nationale rapportages. Een dubbele rapportageverplichting blijft echter noodzakelijk omdat de rapportage aan de Europese Commissie op grond van de Monitoringsmechanismeverordening een hoog technisch gehalte heeft, die zich niet goed leent voor politieke controle. Op grond van dit voorstel van decreet wordt de technische informatie op een begrijpelijke en uniforme wijze aan het Vlaams Parlement gepresenteerd.

5.3. Nationaal

Binnen België moet ook een akkoord bereikt worden over de lastenverdeling ter uitvoering van de verbintenissen die België internationaal en Europees is aangegaan. Dat akkoord moet dus ook worden bereikt voor de doelstellingen inzake de reductie van broeikasgassen, het aandeel hernieuwbare energie en de energie-efficiëntie tussen 2021 en 2030, en verder voor 2050. Dat kan het best zo snel mogelijk gebeuren zodat bij de opmaak en evaluatie van Vlaamse klimaatplannen gewerkt kan worden met de vastgelegde doelstellingen (en niet louter met geraamde doelstellingen) uit die intra-Belgische lastenverdeling. De indieners van dit voorstel van decreet zijn van mening dat die doelstellingen die binnen België zijn overeengekomen, overigens moeten worden beschouwd als de absolute ondergrens, tenzij ook voor de andere gewesten en het federale niveau vergelijkbare ambitieniveaus vooropgesteld worden als in dit voorstel van Vlaams Klimaatdecreet – wat de indieners uiteraard van harte hopen.

6. Financiële gevolgen

Zoals al eerder in dit voorstel van decreet is vermeld, is het doel van dit voorstel van decreet tweeledig: langetermijnklimaatdoelen vastleggen en duidelijk maken hoe die doelen bereikt zullen worden. De financiële gevolgen van het voorstel van decreet zijn afhankelijk van de wijze waarop het klimaatbeleid uiteindelijk vorm zal krijgen en welke maatregelen er worden genomen om de doelstellingen uit het voorstel van decreet te halen. Het Vlaamse klimaatplan is het instrument dat daar inzicht in kan geven. De doelstellingen in het voorgestelde Klimaatdecreet volgen direct uit de Overeenkomst van Parijs als daadwerkelijk wordt gestreefd naar een maximale stijging van de mondiale temperatuur van anderhalve graad Celsius. Voor zover de voorgestelde doelstellingen verder reiken, zal uit de klimaatplannen moeten blijken wat de additionele maatschappelijke en economische kosten van de benodigde maatregelen zijn. Verder ligt de waarde van dit Klimaatdecreet in het vastleggen van het politieke proces, maar door nauw aan te sluiten bij het proces van begroten en verantwoorden zoals dat nu al vaststaat, zijn de meerkosten voor de uitvoering daarvan beperkt. Wel wordt een extra beroep gedaan op de deskundigen van de Vlaamse Expertencommissie Klimaat. Daarvoor moet zowel het budget als de toegestane handelingsruimte van die expertencommissie gegarandeerd zijn. Een deel van het budget is nodig voor opdrachten aan andere instellingen, waaronder bijvoorbeeld de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO).

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1 – Bevoegdheidsbepaling

Voor dit artikel is geen verdere toelichting nodig.

Artikel 2 – Vaststelling van het citeeropschrift

Voor dit artikel is geen verdere toelichting nodig.

Artikel 3 – Begripsbepalingen

Een groot deel van het klimaatbeleid, dat gericht is op het beperken van emissies van broeikasgassen, is internationaal en Europees bepaald en dit voorstel van decreet heeft niet tot doel om verandering aan te brengen in de Vlaamse invoering van die instrumenten. Daarom wordt zo veel mogelijk aangesloten bij internationale en Europese begrippen. Ten eerste wordt verwezen naar richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG (PbEU 2009, L 140 (de richtlijn

Hernieuwbare Energie)) om het kader te scheppen waarbinnen het begrip hernieuwbare energie vorm krijgt. Het voorgestelde artikel 3 verwijst voor de definitie van het begrip hernieuwbare energie naar artikel 2, onderdeel a, van de richtlijn Hernieuwbare Energie. Daarin wordt bepaald dat hernieuwbare energie afkomstig is uit hernieuwbare, niet-fossiele bronnen, namelijk wind, zon, aerothermische, geothermische en hydrothermische energie, en energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, gas van rioolzuiveringsinstallaties en biogassen. Vervolgens verwijst het voorgestelde artikel 3 naar artikel 5 tot en met 11 van die richtlijn om te duiden hoe het aandeel hernieuwbare energie wordt bepaald.

Ten tweede wordt voor de definitie van broeikasgassen aangesloten bij de gassen, vermeld in de Monitoringsmechanismeverordening. Momenteel worden de volgende stoffen als broeikasgas beschouwd: koolstofdioxide (CO_2), methaan (CH_4), distikstofoxide (N_2O), zwavelhexafluoride (SF_6), diverse fluorkoolwaterstoffen (HFK's) en perfluorkoolwaterstoffen (PFK's). Mochten nieuwe broeikasgassen onder de werking van de verordening worden gebracht, dan vallen die automatisch ook onder de werking van dit voorstel van decreet. Niet alle broeikasgassen hebben hetzelfde effect. Daarom wordt bij de berekening van de uitstoot van broeikasgassen gerekend met koolstofdioxide-equivalenten. De wijze waarop die omrekening plaatsvindt, is vastgelegd in de Monitoringsmechanismeverordening. Aangezien de definitie van emissie van broeikasgassen naar die verordening verwijst, wordt daarmee ook de berekeningsmethode voor koolstofdioxide-equivalenten van toepassing. Ten slotte wordt voor de definitie van sector in het voorstel van decreet verwezen naar de indeling van bronnen voor de emissies van broeikasgassen zoals die in artikel 4, eerste lid, onderdeel a, van het Klimaatverdrag is vastgesteld.

Daarnaast bevat het voorgestelde artikel 3 een omschrijving van het begrip emissiebudget, namelijk het totaal aan emissies van broeikasgassen dat binnen Vlaanderen mag worden uitgestoten in een te bepalen periode. Dat begrip sluit aan bij de wijze waarop in het klimaatplan en in de klimaatbegroting wordt bepaald hoeveel broeikasgassen in een periode van vijf jaar, dan wel in een kalenderjaar, mogen worden uitgestoten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen emissiebudgetten voor het hele Vlaamse Gewest zoals vastgelegd in het Vlaams klimaatplan en emissiebudgetten per departement of sector. Die worden vastgesteld in de klimaatbegroting. Er is nadrukkelijk voor gekozen niet de term 'jaarlijkse emissieruimte' uit de beschikking Inspanningsverdeling daarvoor te gebruiken. Dat is belangrijk om een duidelijk onderscheid te kunnen maken met de jaarlijkse emissieruimte die België op basis van die beschikking vanuit de Europese Unie toebedeeld krijgt en het emissiebudget dat op basis van dit voorstel van decreet noodzakelijk is om de doelstellingen van dit voorstel van decreet en dus de verdergaande Vlaamse ambities te verwezenlijken. Dat onderscheid is ook gemaakt om aan te geven dat voor de berekening van het emissiebudget niet alle compensatiemogelijkheden gelden die voor het voldoen aan de jaarlijkse emissieruimte wel gelden. Artikel 3, vierde lid, van de beschikking Inspanningsverdeling maakt het mogelijk om maximaal 5 procent van het emissiebudget over te dragen aan of te verkrijgen van een andere lidstaat. Artikel 7 van de beschikking maakt het ook mogelijk projecten en emissiereducties die buiten de Europese Unie plaatsvinden, mee te laten wegen in het jaarlijkse emissiebudget. Dit voorstel van decreet richt zich nadrukkelijk op de eigen verantwoordelijkheid van Vlaanderen om de doelstellingen te behalen. Daarom gaat het bij de doelstellingen van artikel 5 en de emissies, vermeld in artikel 4, alleen over de gewestelijke emissie van broeikasgassen. Compensatiemogelijkheden buiten Vlaanderen, die wel mogelijk zijn voor de Europees bepaalde nationale emissieruimte, spelen voor dit voorstel van decreet dus geen rol.

Artikel 4 – Toepassingsbereik en doelen

Het voorgestelde artikel 4 definieert het toepassingsbereik en hoofddoel van dit Klimaatdecreet. Het Klimaatdecreet stelt doelen voor het klimaatbeleid van de

Vlaamse Regering en biedt een kader voor de ontwikkeling van beleid, gericht op het onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de emissies van broeikasgassen in Vlaanderen om de wereldwijde opwarming van de aarde en de verandering van het klimaat te beperken. Daartoe bevat het voorstel van decreet in de volgende artikelen kwantitatieve doelstellingen, en wordt bepaald op welke wijze de Vlaamse Regering het klimaatbeleid inzichtelijk maakt en hoe er verantwoording over wordt afgelegd. Op die manier wordt aan de samenleving op structurele wijze inzicht geboden in de stappen die de regering zal zetten. Tegelijk worden aan het Vlaams Parlement stevige handvatten geboden om sturing te geven aan het beleid en de Vlaamse Regering aan te spreken over de uitvoering en realisatie van dat beleid. Aangezien het Vlaamse klimaatbeleid zich niet alleen afspeelt in een internationale context, maar vooral ook in de Europese en Belgische context, wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de Europese regelgeving over dat onderwerp, meer specifiek de Monitoringsmechanismeverordening. Voor de toepassing van het voorstel van decreet wordt op basis van het voorgestelde artikel 4, eerste lid, als de emissie van broeikasgassen beschouwd: de uitstoot binnen Vlaanderen van broeikasgassen als vermeld in artikel 2, onderdeel b en c, van de Monitoringsmechanismeverordening. Die verordening verwijst naar de verplichtingen van het Klimaatverdrag en maakt duidelijk welke emissies van broeikasgassen moeten worden meegenomen. Dat betekent ten eerste dat alleen de emissies van de in die instrumenten genoemde sectoren en bronnen, relevant zijn voor de bepaling van de Vlaamse emissies van broeikasgassen. Ook de beschikking Inspanningsverplichting en de richtlijn Emissiehandel bouwen voort op die indeling. Het gaat om emissies van broeikasgassen in de sectoren energievoorziening, gebouwde omgeving, verkeer en vervoer, landbouw en industrie. Die sectoren zijn vervolgens weer onderverdeeld in categorieën. Dat betekent verder dat emissies uit landgebruik en bosbouw momenteel nog buiten het toepassingsbereik van dit voorstel van decreet vallen. Ook emissies uit de luchtvaart en scheepvaart vallen momenteel nog grotendeels buiten het Europese systeem. Mochten die op termijn binnen het Europese systeem vallen, dan is het redelijk dat ook die emissies onder de toepassing van het voorgestelde kader voor de ontwikkeling van het Vlaamse beleid moeten vallen. Als dat noodzakelijk is, zal het toepassingsbereik daarop worden aangepast. In de gehanteerde definitie van de emissie van broeikasgassen ligt ook besloten dat negatieve emissies worden meegenomen. Het gaat dan om processen die broeikasgassen uit de atmosfeer onttrekken zoals een combinatie van de inzet van biomassa-afvang en opslag van CO₂ (Carbon Capture and Storage – CCS). De manier waarop die negatieve emissies kunnen worden afgetrokken van de emissies van broeikasgassen, is geregeld in de Monitoringsmechanismeverordening. Uit die bepalingen volgt ook wanneer emissies van broeikasgassen kwalificeren als 'Belgische' emissies van broeikasgassen, ingeval een emissie een grensoverschrijdend element bevat. Onder het Europese systeem bestaan Belgische emissies uit emissies die onder de beschikking Inspanningsverdeling en de richtlijn Emissiehandel vallen. Die verdeling blijft standhouden, met dien verstande dat dit voorstel van decreet dus verdergaande verplichtingen oplegt.

Artikel 5 – Doelstelling broeikasgassen en hernieuwbare energie

Het voorgestelde artikel 5 bevat de kwantitatieve doelstellingen voor de beperking van emissies van broeikasgassen en hernieuwbare energie. De emissies van broeikasgassen in Vlaanderen zijn per 31 december 2030 ten minste 55 procent minder en per 31 december 2050 ten minste 95 procent minder ten opzichte van de emissies in 1990. Voor hernieuwbare energie is als einddoel bepaald dat in 2050 het aandeel hernieuwbare energie 100 procent is. Er is geen tussendoel opgenomen voor 2030. In de periode tot 2050 worden doelstellingen voor de emissie van broeikasgassen als leidend beschouwd, maar die kunnen niet gehaald worden zonder de inzet van hernieuwbare energiebronnen. In dat opzicht vloeit uit de emissiedoelstellingen dus ook een opgave voor het energiebeleid voort. Om ruimte te bieden aan de manier waarop emissiedoelstellingen gehaald worden, is

voor hernieuwbare energie echter geen tussendoel opgenomen. De doelstellingen vormen de basis voor het klimaatbeleid van de regering en geven in dat opzicht de kaders aan waarbinnen het klimaatbeleid van de regering vorm moet krijgen. De doelstellingen dienen niet als kader voor de afweging of individuele projecten in Vlaanderen doorgang kunnen vinden en zijn daarom ook niet als grenswaarde of individuele normstelling vormgegeven. Ze zijn richtinggevend voor het beleid dat de regering de komende decennia op het gebied van klimaat zal voeren en bindend voor de inrichting van de klimaatplannen en -begrotingen in die periode.

Artikel 6 – Inhoud van het klimaatplan

Het primaire instrument waarmee de Vlaamse Regering het klimaatbeleid vorm moet geven, is het Vlaamse klimaatplan. Het klimaatplan bevat de hoofdzaken van het door de Vlaamse Regering te voeren klimaatbeleid, gericht op het realiseren van de doelen, vermeld in artikel 5, voor de eerstvolgende vijf jaar en geeft richting aan het klimaatbeleid voor de daarop volgende tien jaar. Met die vijfjaarlijkse cyclus wordt aangesloten bij de verplichtingen die de Overeenkomst van Parijs aan de verdragspartijen oplegt. De doorkijk naar de daaropvolgende tien jaar bevordert de consistentie en voorspelbaarheid van het Vlaamse klimaatbeleid. Het voorgestelde tweede lid geeft een aantal gegevens aan die het Vlaamse klimaatplan ook bevat en heeft tot doel de keuzes die de regering maakt ten aanzien van het klimaatbeleid, met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens te onderbouwen. Het gaat dan ten eerste om het verschaffen van een beschrijving en kwantificering van de emissie van broeikasgassen, uitgestoten in de vijf jaar die voorafgaan aan de vaststelling van het klimaatplan, wat betreft de broeikasgassen per sector. Ten tweede gaat het om een prognose over de te verwachten emissie van broeikasgassen voor de vijf eerstkomende jaren en de tien daaropvolgende jaren. Ook bevat het klimaatplan beschouwingen over de meest recente wetenschappelijke inzichten over klimaatverandering, de ontwikkeling in de technologische mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgassen te beperken, en de wereldwijde en Europese ontwikkelingen, voor zover die relevant zijn voor het Vlaamse beleid. Dat laatste punt dient ertoe om te garanderen dat het Vlaamse beleid niet geïsoleerd raakt, maar zo veel mogelijk aansluit op internationale en Europese initiatieven en ontwikkelingen.

Het Vlaamse klimaatplan is kaderstellend voor de manier waarop de regering het klimaatbeleid vormgeeft en voor de decretaal voorgeschreven klimaatbegroting. Daaruit kan worden afgeleid dat aan het klimaatplan rechtsgevolgen zijn verbonden en als besluit zou kunnen worden aangemerkt. Toch richt het klimaatplan zich nadrukkelijk alleen tot de regering en heeft het, in samenspel met de klimaatbegroting en het klimaatjaarverslag, tot doel een kader voor het regeringsbeleid te creëren. Het klimaatplan heeft geen externe werking op het oog.

Artikel 7 – Emissiebudget en tussendoelen

Een centraal onderdeel van het klimaatbeleid is het bepalen van het emissiebudget voor de uitstoot van broeikasgassen. Het emissiebudget concretiseert de manier waarop de doelstellingen gerealiseerd zullen worden. Het voorgestelde artikel 7 bepaalt dan ook dat het klimaatplan, onverminderd artikel 6, het gewestelijke emissiebudget voor broeikasgassen voor de komende vijf jaar bevat en een indicatie van het gewestelijke emissiebudget voor de tien daarop volgende jaren. Het gewestelijke emissiebudget, zoals dat in het klimaatplan wordt opgenomen, omvat het totaal aan emissies van broeikasgassen dat in Vlaanderen kan worden uitgestoten in de planperiode van het klimaatplan. In de toelichting op het gewestelijke emissiebudget wordt aangegeven op welke manier het emissiebudget een bijdrage levert aan het bereiken van de emissiedoelstellingen van dit voorstel van decreet. Tevens wordt een indicatie gegeven van de manier waarop het gewestelijke emissiebudget over de sectoren verdeeld wordt. Ten slotte wordt bij het gewestelijke

emissiebudget een toelichting gegeven over de maatregelen die naar verwachting noodzakelijk zijn om de emissies te beperken tot het gewestelijke emissiebudget, en de gevolgen van die maatregelen voor de economie en de werkgelegenheid. Het gewestelijke emissiebudget en de indicatieve verdeling ervan over de sectoren vormt het kader voor de beleidsontwikkeling van de regering. Het klimaatbeleid dat ze de voor de planperiode vaststelt en de maatregelen die ze zal treffen, zijn erop gericht om overschrijding van het emissiebudget te voorkomen. Het emissiebudget staat dan ook niet in weg van individuele projecten en besluiten, voor zover die passen binnen het beleid van de regering en de getroffen maatregelen, in overeenstemming met de manier waarop wordt omgegaan met de budgetten die richtlijn 2001/81/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2001 inzake nationale emissieplafonds voor bepaalde luchtverontreinigende stoffen (PbEG L 309), de zogenaamde NEC-richtlijn. Daarnaast bepaalt het voorgestelde artikel 7 dat het klimaatplan doelstellingen ten aanzien van hernieuwbare energie en energiebesparing omvat. De doelstellingen voor het aandeel hernieuwbare energie fungeren als tussendoelen om uiteindelijk het einddoel van 100 procent in 2050 te realiseren. Om de regering een bepaalde mate van vrijheid te geven ten aanzien van de manier waarop ze de emissiedoelstellingen en de einddoelstelling voor hernieuwbare energie kan behalen, zijn die tussendoelen nadrukkelijk bewust niet in het voorstel van decreet zelf opgenomen. Die doelen worden in het klimaatplan opgenomen omdat die energiedoelstellingen essentieel zijn voor het behalen van de emissiedoelstellingen en de daaruit voortvloeiende budgetten. Gelet op de investeringen die noodzakelijk zijn om de energiedoelstellingen te halen, is het wenselijk dat voor de planperiode van vijf jaar duidelijk wordt wat van de regering en de samenleving verwacht wordt. Om dezelfde reden is ook een indicatie van de doelstelling voor de volgende tien jaar wenselijk. Het klimaatplan voorziet daarin.

Artikel 8 – Vaststelling van een klimaatplan

Het voorgestelde artikel 8 geeft aan dat de Vlaamse minister-president en de Vlaamse Regering het Vlaamse klimaatplan vaststellen, in overleg met de Federale Regering en de andere gewestregeringen en in overeenstemming met het Nationaal Belgisch Klimaatplan, en nadat het Vlaams Parlement is gehoord. Het artikel noemt bewust de minister-president van de Vlaamse Regering, omdat die daardoor verantwoordelijk wordt voor de coördinatie van de totstandkoming van het klimaatplan, en aanspreekbaar is voor de uitvoering ervan. Zoals hierboven is uiteengezet, is het klimaatbeleid, en het daarmee samenhangende energiebeleid, een onderwerp van algemeen belang dat de betrokkenheid van de minister-president van de Vlaamse Regering rechtvaardigt. Het overstijgt de individuele departementen doordat de verantwoordelijkheid voor het behalen van de doelstellingen inhoudelijk onder de verantwoordelijkheid van verschillende departementen valt. De indicatieve verdeling van het emissiebudget over de sectoren impliceert ook een verdeling van de verantwoordelijkheid voor het behalen van die budgetten over de verschillende departementen. Ook de inzet van beleid en bijbehorende maatregelen valt onder de verantwoordelijkheid van verschillende ministers. Het is dan ook wenselijk dat een coördinerende en verantwoordelijke minister wordt aangewezen. Het feit dat het klimaatplan wordt vastgesteld in overeenstemming met het aanvoelen van de ministerraad, garandeert wel dat alle departementen betrokken zijn bij het opstellen van het klimaatplan. Het voorgestelde artikel bepaalt vervolgens in het eerste lid dat overeenstemming gezocht wordt met de andere regeringen binnen het Belgisch staatsverband en met het Nationaal (Belgisch) klimaatplan. Ten slotte wordt aangegeven dat ook steeds het Vlaams Parlement gehoord moet worden. Het voorgestelde derde lid bepaalt vervolgens dat het klimaatplan in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd wordt om op die manier openbare bekendmaking te garanderen.

De wetenschappelijke, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen rond het klimaat en klimaatbeleid zijn sterk aan verandering onderhevig. Internationale

en Europese ontwikkelingen kunnen aanpassing van het klimaatplan vergen. Het voorgestelde vierde lid maakt het dan ook mogelijk om het klimaatplan te wijzigen. De procedurele vereisten die gelden voor de totstandkoming, zijn ook op de wijziging van toepassing. Ten slotte bepaalt het voorgestelde vijfde lid dat het klimaatplan ten minste eenmaal in de vijf jaar en voor de eerste maal uiterlijk in 2019 wordt vastgesteld. Op die manier wordt gegarandeerd dat het klimaatplan aansluit bij de cyclus van de Overeenkomst van Parijs. In 2019 moet het Belgisch beleid worden bepaald voor de invulling van de NDC en in 2020 moeten de Europese Unie en België de definitieve bijdragen indienen. Vaststelling van het klimaatplan in 2019 voor de periode 2020-2024 geeft de mogelijkheid in het klimaatplan die verplichtingen mee te nemen. Die cyclus herhaalt zich elke vijf jaar. Mocht eerdere aanpassing wenselijk of noodzakelijk zijn, dan is dat mogelijk.

Artikel 9 – Inhoud van de klimaatbegroting

De volgende stap in de wettelijke verankering van het beleidsproces voor de ontwikkeling van het klimaatbeleid is de klimaatbegroting. Zoals hierboven al is aangegeven, is door het gebruik van die term nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de manier waarop de gewestfinanciën geregeld worden. Zowel voor geld als voor broeikasgassen geldt immers dat 'op' echt 'op' is. Als te veel wordt uitgegeven of te veel wordt uitgestoten, wordt een tekort opgebouwd dat vroeg of laat negatieve effecten heeft. Op basis van het voorgestelde artikel 9 bevat de klimaatbegroting de uitwerking van het door de regering te voeren klimaatbeleid per kalenderjaar, dat bestaat uit het nationale klimaatoverzicht en de departementale klimaatbegrotingen van de bevoegde Vlaamse ministers. De klimaatbegroting bevat een gewestelijk deel, waaruit blijkt wat de doelen voor dat kalenderjaar voor Vlaanderen als geheel zijn, en een departementaal deel, gericht op de specifieke beleidsverantwoordelijkheden van de departementen via de departementale begroting. Die tweedeling is gekozen om een onderscheid te kunnen maken tussen de gewestelijke coördinatie, waar de minister-president verantwoordelijk voor is, en de departementale uitvoering, waar de bevoegde ministers verantwoordelijk voor zijn.

Het gewestelijke klimaatoverzicht bevat een overzicht van de totale verwachte emissies van broeikasgassen. Daarnaast bevat het beschouwingen over het aandeel hernieuwbare energie en de hoeveelheid energiebesparing in relatie tot de doelstellingen die daarvoor in het klimaatplan zijn opgenomen. Het gewestelijke klimaatoverzicht geeft op die manier een totaalbeeld van de ontwikkelingen op die punten in Vlaanderen. Daarnaast bevat de klimaatbegroting de departementale klimaatbegrotingen van de bevoegde ministers. Daarin zijn de volgende elementen opgenomen: het emissiebudget per sector, de verwachte emissies voor de sector in kwestie op basis van vastgesteld beleid, de verwachte emissies voor de sector in kwestie op basis van voorgenomen beleid, een overzicht van de voorgenomen maatregelen die gericht zijn op het beperken van emissies van broeikasgassen in de sector in kwestie tot het emissiebudget, en de mate waarin en de manier waarop het emissiebudget per sector bijdraagt aan het bereiken van het gewestelijke emissiebudget. De voorgeschreven informatie in de departementale begroting is een ondergrens. Daarnaast kunnen ook specifieke onderdelen worden opgenomen die relevant zijn voor het departement in kwestie. Welke ministers bevoegd zijn, hangt af van de beleidsverantwoordelijkheid van de betrokken ministers voor de relevante sectoren. In de departementale begroting is een emissiebudget per sector opgenomen. Daarmee wordt aangesloten bij de bestaande interdepartementale taakverdeling. Het is vervolgens aan de betrokken minister om beleid te ontwikkelen en bijbehorende maatregelen te treffen zodat de betrokken sectoren binnen de beschikbare emissieruimte blijven en het emissiebudget niet overschreden wordt.

Ook de sectorale emissiebudgetten hebben dus vooral tot doel het beleid van de regering, en meer specifiek de verantwoordelijke minister, te sturen. Ze hebben

geen externe werking tot doel. Ook hebben ze geen absolute gelding. Een verantwoordelijke minister kan ervoor kiezen om binnen de departementale begroting tussen sectoren te schuiven met emissiebudgetten, mocht blijken dat binnen een bepaalde sector een doelstelling onhaalbaar blijkt. Ook interdepartementaal, dus tussen de emissiebudgetten van sectoren die onder de verantwoordelijkheid van verschillende departementen vallen, kan geschoven worden. De jaarlijkse begroting staat ten dienste van de doelstellingen en de budgetten die in het klimaatplan opgenomen zijn. Dat impliceert dat ook tussen verschillende gewestelijke klimaatbegrotingen geschoven kan worden. Als in een bepaald jaar het gewestelijke klimaatoverzicht een overschrijding van het emissiebudget aantoonst, kan dat in een volgende klimaatbegroting gecompenseerd worden. Dat is een proces dat tot de taken van de regering behoort, zolang de overkoepelende emissie- en energie-doelstellingen uit het klimaatplan, en uiteindelijk het voorgesteld Klimaatdecreet, maar gehaald worden en er verantwoording over aan het Vlaams Parlement wordt afgelegd. Die flexibiliteit is noodzakelijk om voldoende recht te doen aan de dynamische context waarbinnen klimaatbeleid vorm krijgt. Zowel de wetenschappelijk als technologische ontwikkelingen op dat terrein zijn onvoorspelbaar. Daarnaast moet ruimte geboden worden aan maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Zoals hierboven al is opgemerkt, bevat de beschikking Inspanningsverdeling een vergelijkbaar mechanisme.

Artikel 10 – Vaststelling van de klimaatbegroting

Het voorgestelde artikel 10 regelt de vaststelling van de klimaatbegroting. In overeenstemming met het klimaatplan wordt voorgesteld dat de Vlaamse minister-president samen met de Vlaamse Regering de klimaatbegroting vaststelt, in overeenstemming met de nationale klimaatbegroting en na het Vlaams Parlement te hebben gehoord. Voor het moment van indienen van het ontwerp van de klimaatbegroting wordt aansluiting gezocht met het moment van indienen van de ontwerpen van decreet voor de algemene middelen- en uitgavenbegroting, zoals is opgenomen in het Rekendecreet. Zoals hierboven al is aangegeven, is ervoor gekozen om de analogie tussen beide begrotingen te benadrukken. De uitvoering van de klimaatbegroting, dat wil zeggen het beleid en de voorgestelde maatregelen die noodzakelijk zijn om de emissiebudgetten te halen, zal ontegenzeggelijk financiële consequenties hebben die terug te zien zijn in de verschillende departementale financiële begrotingen. Een gelijktijdige indiening en, als dat mogelijk is, gelijktijdige behandeling door het parlement is dan de aangewezen manier om een zo compleet mogelijk beeld van het klimaatbeleid te krijgen. In principe zal de klimaatbegroting dan ook elk najaar samen met de algemene middelen- en uitgavenbegroting aan het Vlaams Parlement worden toegezonden. De hoofdlijnen van de klimaatbegroting kunnen samen met de hoofdlijnen van de financiële begroting ook al in de jaarlijkse Septemberverslaging van de Vlaamse minister-president worden opgenomen.

Het voorgestelde derde lid regelt de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de begroting.

Artikel 11 – Inhoud van het klimaatjaarverslag

De verantwoording over het gevoerde klimaatbeleid en de uitvoering van de klimaatbegroting krijgt in het voorgestelde artikel 11 vorm door het klimaatjaarverslag, alweer naar analogie van de manier waarop de verantwoording over de financiële begroting vorm krijgt in rekeningen. Net als de klimaatbegroting bestaat ook het klimaatverslag uit een gewestelijk deel met een gewestelijk klimaatverslag waarin een totaalbeeld wordt gegeven, en een departementaal deel dat wordt ingevuld door het departementale klimaatverslag. In het gewestelijke klimaatverslag staan het totaal van de emissies van broeikasgassen, het aandeel hernieuwbare energie en de hoeveelheid energiebesparing in Vlaanderen. In de departementale

klimaatverslagen wordt vervolgens een specificatie aangebracht ten aanzien van de emissies van broeikasgassen per sector, uiteraard geplaatst tegenover het emissiebudget zoals dat in de klimaatbegroting was opgenomen. Daarnaast worden de ontwikkelingen en maatregelen die invloed hebben gehad op de emissies van broeikasgassen, geschetst. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om voor de verantwoording van de emissies van broeikasgassen een nieuw rapportage- of registratiesysteem te creëren. Er wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de bestaande gewestelijke, nationale en internationale verplichtingen op basis van de beschikking Inspanningsverdeling, de richtlijn Emissiehandel en overige instrumenten. Dat heeft tot gevolg dat niet voor alle sectoren bij de verantwoording al kan worden uitgegaan van de daadwerkelijke emissiecijfers. Die cijfers zijn immers alleen voor de sectoren die onder de richtlijn Emissiehandel vallen, beschikbaar op 1 mei van het jaar dat volgt op het verslagjaar. Voor de overige sectoren zijn die cijfers pas later beschikbaar. Het is aan de regering en het parlement om te bepalen of bij de verantwoording gewerkt zal worden met effectieve cijfers, voorlopige cijfers, of bijvoorbeeld de prognoses uit een andere publicatie van de milieurapportering door de Vlaamse Expertencommissie Klimaat. Als de emissiebudgetten zijn overschreden of als blijkt dat de ontwikkelingen ten aanzien van hernieuwbare energie en energiebesparing stagneren, dan moet de regering zich daarvoor in het parlement verantwoorden. De oorzaken voor de overschrijding en stagnatie moeten worden aangegeven. Als tussen sectoren of tussen departementen geschoven is met emissiebudgetten, moet dat worden aangegeven. Ook als overschrijdingen van de emissiebudgetten moeten worden gecompenseerd in komende klimaatbegrotingen, moet dat worden aangegeven. De regering moet inzicht verschaffen in wat nodig is om het gewestelijke emissiebudget en de overkoepelende doelstellingen uit het klimaatplan tijdig te halen. Eventuele achterstanden moeten worden beperkt in omvang of binnen de resterende periode van het klimaatplan ingelopen worden. Op basis van het voorgestelde artikel 14 krijgt de Vlaamse Expertencommissie Klimaat de taak om de reductietaakstellingen en -maatregelen te evalueren en er jaarlijks uiterlijk op 1 april een wetenschappelijk rapport over uit te brengen. De minister-president bezorgt dat rapport gelijktijdig met het klimaatverslag aan het Vlaams Parlement. Dat rapport zal uiteraard als basis kunnen dienen voor de verantwoording.

Artikel 12 – Vaststelling van het klimaatverslag

Het voorgestelde artikel 12 bepaalt dat de minister-president van de Vlaamse Regering samen met de Vlaamse Regering het klimaatjaarverslag vaststelt. Die vaststelling garandeert de betrokkenheid van alle ministers bij het opstellen van het jaarverslag. Vanwege de gezochte aansluiting bij de begrotingscyclus wordt het klimaatverslag op de derde woensdag van mei van het jaar dat volgt op het verslagjaar, aan het Vlaams Parlement bezorgd. Voor de politieke verantwoording is het voldoende dat het klimaatverslag in een door de ministerraad gedragen besluit vastligt. Wel spreekt het voor zich dat de regering in het parlement verantwoording zal moeten afleggen over het klimaatverslag.

Artikel 13 – De Vlaamse Expertencommissie Klimaat

Er wordt een onafhankelijke commissie van experts opgericht om de hele opzet van het Klimaatdecreet te ondersteunen. Zoals gesteld in de algemene toelichting is het voor de indieners van dit voorstel van decreet van groot belang dat de leden van deze commissie volledig autonoom kunnen handelen.

De Vlaamse Expertencommissie Klimaat legt eenmaal in de vijf jaar aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement een wetenschappelijk rapport voor, waarin de verwachte ontwikkeling van het klimaat en van de broeikasgasemissies in Vlaanderen worden beschreven over een periode van ten minste de eerstvolgende vijftien jaar. Het rapport wordt uitgebracht ten minste zes maanden en ten

hoogste twaalf maanden voor de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse Regering het eerstvolgende klimaatplan vaststellen. Op die manier zal het als input kunnen dienen voor het opstellen van het klimaatplan. Op basis van het voorgestelde tweede lid voert de Vlaamse Expertencommissie Klimaat daarnaast berekeningen, evaluaties en prognoses uit die nodig zijn voor het opstellen van het klimaatplan, en adviseert ze op basis daarvan de minister-president van de Vlaamse Regering over het te voeren klimaatbeleid, gericht op het behalen van de doelstellingen. Het is uiteindelijk de regering die de verantwoordelijkheid draagt voor de beleidskeuzes die in het klimaatplan gemaakt worden en voor de manier waarop de adviezen van de Vlaamse Expertencommissie Klimaat daarin worden meegenomen. De wetenschappelijke taak van de Vlaamse Expertencommissie Klimaat staat voorop en ze voert de opdracht, vermeld in het tweede lid, op een volledig objectieve en onafhankelijke manier uit.

Artikel 14 – Evaluatie van emissiebudget en maatregelen

Het voorgestelde artikel 14 geeft de Vlaamse Expertencommissie Klimaat de taak een wetenschappelijk rapport uit te brengen waarin het effect van de uitvoering van de maatregelen in de klimaatbegroting wordt beschreven. Daarbij wordt in ieder geval aangegeven in hoeverre die maatregelen hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen, vermeld in artikel 5, en de mate waarin de emissiebudgetten en de doelstellingen voor hernieuwbare energie en energiebesparing worden gerealiseerd. Het rapport wordt uiterlijk op 1 april aan de minister-president van de Vlaamse Regering aangeboden, zodat het kan worden meegenomen bij het opstellen van het klimaatjaarverslag. Ten behoeve van de verantwoording wordt het ook aan het Vlaams Parlement bezorgd.

Artikel 15 – Jaarlijkse rapportering

De Vlaamse Expertencommissie Klimaat legt elk jaar een rapport voor zodat op jaarbasis een stand van zaken kan opgemaakt worden over de voortgang van de klimaatdoelstellingen.

Artikel 16 – Acties bij overschrijdingen

De bedoeling van de jaarlijkse rapportering is dat de Vlaamse Regering haar beleid ook onmiddellijk kan bijsturen als de beoogde klimaatdoelstellingen niet gehaald worden.

Artikel 17 – Inwerkingtreding

Dit decreet treedt in werking op de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Johan DANEN
Elisabeth MEULEMAN
Bart CARON
Björn RZOSKA

Voetnoten

- [1] De Overeenkomst van Parijs, die op 12 december 2015 in Parijs tot stand is gekomen.
- [2] Synthesis report on the aggregate effect of INDCs, 1 november 2015.
- [3] The Solutions Project, 100% Netherlands, Stanford University.
- [4] Het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, dat op 9 mei 1992 in New York tot stand is gekomen (Trb. 1992, 189).
- [5] 6 Science 13 Dec 1968: Vol. 162, Issue 3859, p. 1243–1248.
- [6] Breaking the tragedy of the horizon – climate change and financial stability – speech by Mark Carney, Governor of the Bank of England.
- [7] Het protocol dat op 11 december 1997 in Kyoto tot stand is gekomen (Trb. 1998, 170) en de wijziging ervan, op 8 december 2012, in Doha (Trb. 2013, 44).
- [8] <http://www.klimaatcoalitie.be/sites/default/files/documents/2018%20aanbevelingen%20COP24%20-%20Klimaatcoalitie.pdf>
- [9] Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PbEU 2003, L 275).
- [10] Beschikking nr. 406/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake de inspanningen van de lidstaten om hun broeikasgasemissies te verminderen om aan de verbintenissen van de Gemeenschap op het gebied van het verminderen van broeikasgassen tot 2020 te voldoen (PbEU 2009, L 140).
- [11] Arbeitsgemeinschaft Energiebilanzen, januari 2016.
- [12] Renewable energy in Europe – Approximated recent growth and knock-on effects, Europees Milieuagentschap, 2016.
- [13] Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende een bewakings- en rapportagesysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en een rapportagemechanisme voor overige informatie op nationaal niveau en op het niveau van de unie met betrekking tot klimaatverandering, en tot intrekking van Beschikking nr. 280/2004/EG (PbEU 2013, L 165).
- [14] Ondanks de rijk geschakeerde mogelijkheden die marktgerichte mechanismen bieden, moet de EU-strategie voor het tegengaan van klimaatverandering berusten op een evenwicht tussen de regeling voor de handel in emissierechten en andere communautaire, nationale en internationale maatregelen.
- [15] Deze beschikking moet strengere nationale doelstellingen onverlet laten. Wanneer lidstaten hun onder deze beschikking vallende broeikasgasemissies sterker verminderen dan waartoe ze op grond van deze beschikking verplicht zijn, om een strengere doelstelling te verwezenlijken, moet de beperking waarin deze beschikking voorziet voor het gebruik van broeikasgasemissiereductiekredieten, niet gelden voor de bijkomende emissiereductie om de nationale doelstelling te halen.

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: “Vlaams Klimaatdecreet van [...]”.

Art. 3. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° aandeel hernieuwbare energie: aandeel hernieuwbare energie, berekend in overeenstemming met artikel 5 tot en met 11 van de richtlijn Hernieuwbare Energie, in het bruto-eindverbruik van energie;
- 2° broeikasgassen: gasen als vermeld in bijlage I van de Monitoringsmechanismeverordening;
- 3° hernieuwbare energie: energie uit hernieuwbare bronnen als vermeld in artikel 2, onderdeel a, van de richtlijn Hernieuwbare Energie;
- 4° emissiebudget: totaal aan emissies van broeikasgassen dat binnen Vlaanderen mag worden uitgestoten in een te bepalen periode;
- 5° richtlijn Hernieuwbare Energie: richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG;
- 6° Monitoringsmechanismeverordening: verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende een bewakings- en rapportagesysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en een rapportagemechanisme voor overige informatie op nationaal niveau en op het niveau van de unie met betrekking tot klimaatverandering, en tot intrekking van Beschikking nr. 280/2004/EG;
- 7° sector: vastgestelde indeling van bronnen voor de emissies van broeikasgassen overeenkomstig artikel 4, eerste lid, onderdeel a, van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, dat op 9 mei 1992 in New York tot stand is gekomen.

Art. 4. Dit decreet stelt doelen voor het klimaatbeleid van de Vlaamse Regering en biedt een kader voor de ontwikkeling van beleid dat gericht is op de onomkeerbare en stapsgewijze terugdringing van de emissies van broeikasgassen in Vlaanderen met als doel de wereldwijde opwarming van de aarde en de verandering van het klimaat te beperken.

In dit decreet wordt verstaan onder emissies van broeikasgassen: de emissies in Vlaanderen van broeikasgassen als vermeld in artikel 2, onderdelen b en c, van de Monitoringsmechanismeverordening.

Hoofdstuk 2. Doelstelling

Art. 5. De emissies van broeikasgassen bedragen per 31 december 2030 ten minste 55% minder dan de emissies in 1990.

De emissies van broeikasgassen bedragen per 31 december 2050 ten minste 95% minder dan de emissies in 1990.

Het aandeel hernieuwbare energie is per 31 december 2050 100%.

Hoofdstuk 3. Vlaams klimaatplan

Art. 6. Elke vijf jaar dient de Vlaamse Regering een klimaatplan in. Het Vlaamse klimaatplan bevat de hoofdzaken van het klimaatbeleid dat de Vlaamse Regering in

de eerstvolgende vijf jaar voert. Dat klimaatbeleid is gericht op het realiseren van de doelstellingen, vermeld in artikel 5, en geeft richting aan het klimaatbeleid van de daaropvolgende periode van tien jaar.

Het Vlaamse klimaatplan bevat daarnaast:

- 1° een beschrijving en kwantificering van de emissies van broeikasgassen, uitgestoten in de periode van vijf jaar die voorafgaat aan de vaststelling van het klimaatplan per sector;
- 2° een prognose van de te verwachten emissies van broeikasgassen voor de eerstvolgende vijf jaar en de daarop volgende periode van tien jaar;
- 3° een beschouwing van de meest recente wetenschappelijke inzichten over het beperken van klimaatverandering;
- 4° een beschouwing van de ontwikkeling van de technologische mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgassen te beperken;
- 5° een beschouwing van de wereldwijde, Europese en federale ontwikkelingen op het gebied van de beperking van klimaatverandering, voor zover die relevant zijn voor het Vlaamse beleid.

Art. 7. Met behoud van de toepassing van artikel 6 bevat het Vlaamse klimaatplan alle hieronder vermelde informatie:

- 1° het gewestelijke emissiebudget voor de eerstvolgende vijf jaar;
- 2° een indicatie van het gewestelijke emissiebudget voor de daaropvolgende periode van tien jaar;
- 3° de doelstellingen voor het aandeel hernieuwbare energie voor de eerstvolgende vijf jaar, de maatregelen die worden genomen om de doelstelling, vermeld in artikel 5, derde lid, te behalen en een indicatie van de doelstelling voor de daaropvolgende periode van tien jaar;
- 4° de doelstellingen voor de hoeveelheid energiebesparing ten opzichte van het energieverbruik in 2000 voor de eerstvolgende vijf jaar en een indicatie van de doelstelling voor de daaropvolgende periode van tien jaar;
- 5° de aanvullende maatregelen als blijkt dat de vooropgestelde doelstellingen niet gerealiseerd zullen worden.

Bij het emissiebudget wordt een toelichting gevoegd die ten minste de volgende onderdelen bevat:

- 1° een beschouwing van de manier waarop het gewestelijke emissiebudget bijdraagt aan het realiseren van de doelen, vermeld in artikel 5, eerste en tweede lid;
- 2° een indicatieve verdeling van het gewestelijke emissiebudget over de verschillende sectoren;
- 3° de maatregelen waarvan verwacht wordt dat ze noodzakelijk zijn om de emissies te beperken tot het gewestelijke emissiebudget en de gevolgen van die maatregelen voor de economie en de werkgelegenheid.

Bij de doelstellingen, vermeld in het eerste lid, 3° en 4°, wordt een toelichting gevoegd die ten minste een overzicht bevat van de maatregelen waarvan verwacht wordt dat ze noodzakelijk zijn om de doelstellingen te realiseren en een indicatie van de gevolgen van die maatregelen voor de economie en de werkgelegenheid.

Art. 8. De minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse Regering stellen het Vlaamse klimaatplan vast in overleg met de Federale Regering en de andere gewestregeringen, en in overeenstemming met het Nationaal Belgisch Klimaatplan, nadat het Vlaams Parlement is gehoord.

Het ontwerp van Vlaams klimaatplan wordt vooraf ook onderworpen aan een openbaar onderzoek, waarbij alle Vlaamse burgers hun inbreng kunnen hebben.

Het Vlaamse klimaatplan wordt na goedkeuring gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse Regering kan het Vlaamse klimaatplan ambtshalve wijzigen als dat noodzakelijk is om de normen, vermeld in artikel 5, te realiseren. Het eerste, tweede, en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing.

Het Vlaamse klimaatplan wordt op de wijze, vermeld in artikel 6 en 7, ten minste eenmaal in de vijf jaar en voor de eerste maal uiterlijk in 2019 vastgesteld.

Hoofdstuk 4. Vlaamse klimaatbegroting

Art. 9. De Vlaamse klimaatbegroting bevat per kalenderjaar de uitwerking van het klimaatbeleid dat de Vlaamse Regering voert en bestaat uit het gewestelijke klimaatoverzicht en de klimaatbegrotingen per departement en bevoegde minister.

Het gewestelijke klimaatoverzicht bevat ten minste de volgende gegevens:

- 1° het overzicht van de totale verwachte emissies van broeikasgassen op basis van de departementale begrotingen;
- 2° een beschouwing over het aandeel hernieuwbare energie in relatie tot de doelstelling voor hernieuwbare energie, zoals die zijn opgenomen in het Vlaamse klimaatplan;
- 3° een beschouwing van de hoeveelheid energiebesparing in relatie tot de doelstelling voor energiebesparing, zoals die zijn opgenomen in het Vlaamse klimaatplan.

De departementale klimaatbegrotingen bevatten ten minste:

- 1° het emissiebudget per sector;
- 2° de verwachte emissies voor de sector in kwestie, op basis van vastgesteld beleid;
- 3° de verwachte emissies voor de sector in kwestie, op basis van voorgenomen beleid;
- 4° een overzicht van de voorgenomen maatregelen die gericht zijn op het beperken van emissies van broeikasgassen tot het emissiebudget in de sector in kwestie;
- 5° de mate waarin en de wijze waarop het emissiebudget per sector bijdraagt aan het bereiken van het gewestelijke emissiebudget, vermeld in artikel 7, eerste lid, 1°.

Art. 10. De minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse Regering stellen, in overeenstemming met de nationale klimaatbegroting en nadat het Vlaams Parlement is gehoord, de Vlaamse klimaatbegroting vast.

Het ontwerp voor de Vlaamse klimaatbegroting wordt elk najaar samen met de algemene middelen- en uitgavenbegroting aan het Vlaams Parlement bezorgd.

De Vlaamse Regering laat de Vlaamse klimaatbegroting publiceren in het Belgisch Staatsblad.

Hoofdstuk 5. Verantwoording

Art. 11. Het Vlaamse klimaatjaarverslag bevat de verantwoording over het gevoerde klimaatbeleid in het voorafgaande kalenderjaar. Het bestaat uit het gewestelijke klimaatverslag en de departementale klimaatjaarverslagen van de betrokken departementen en bevoegde ministers.

Het gewestelijke klimaatverslag bevat in ieder geval voor het voorafgaande kalenderjaar:

- 1° de emissies van broeikasgassen;
- 2° het aandeel hernieuwbare energie;
- 3° de hoeveelheid energiebesparing.

De departementale klimaatjaarverslagen van de departementen en de bevoegde ministers bevatten voor het voorafgaande kalenderjaar ten minste:

- 1° het emissiebudget per sector, zoals dat is opgenomen in de Vlaamse klimaatbegroting;
- 2° de emissies van broeikasgassen per sector;
- 3° de ontwikkelingen en maatregelen die invloed hebben gehad op de emissies van broeikasgassen.

Art. 12. Het Vlaamse klimaatjaarverslag wordt door de Vlaamse Regering vastgesteld. Het wordt op de derde woensdag van mei van het jaar dat volgt op het verslagjaar, aan het Vlaams Parlement bezorgd.

Hoofdstuk 6. Vlaamse Expertencommissie Klimaat

Art. 13. Er wordt een onafhankelijke commissie van experts opgericht, de Vlaamse Expertencommissie Klimaat, die ermee belast wordt om technisch en wetenschappelijk advies aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement te verlenen bij het vaststellen van doelstellingen, het toewijzen ervan, en het goedkeuren van de plannen die nodig zijn voor de verwezenlijking (ex ante) van die doelstellingen en voor het evalueren (ex post) van het beleid, op basis van exacte wetenschappelijke methoden.

De Vlaamse Expertencommissie Klimaat heeft volgende taken:

- 1° de verplichting om advies uit te brengen over de doelstelling voor 2050 en over de vraag of die al dan niet moet worden gewijzigd;
- 2° de verplichting om advies uit te brengen over de vaststelling van het koolstofbudget voor elke begrotingsperiode en over de wijze waarop de 'Emission Trading System'-sectoren, afgekort ETS, en niet-ETS-sectoren daaraan moeten bijdragen. Die adviezen over koolstofbudgetten worden gemotiveerd en gepubliceerd;
- 3° een jaarlijkse rapporteringsplicht, zowel aan het Vlaams Parlement als aan elk van de vergaderingen, over de beoordeling van de geboekte vooruitgang, de te boeken vooruitgang en de haalbaarheid van de gestelde doelen. De Vlaamse Regering reageert op het verslag van de commissie aan het Vlaams Parlement;
- 4° de bevoegdheid om advies te verlenen op verzoek van de Vlaamse Regering of op eigen initiatief;
- 5° de bevoegdheid om een onderzoek in te stellen. De commissie kan de opdracht geven om studies op te stellen, kan raadplegingen van belanghebbenden organiseren of een subcomité aanwijzen.

De Vlaamse Expertencommissie Klimaat beschikt over een huishoudelijke begroting om haar werkzaamheden naar vermogen te kunnen uitvoeren.

De leden van de Vlaamse Expertencommissie Klimaat worden geselecteerd op basis van hun deskundigheid op de volgende gebieden: economisch concurrentievermogen, klimaatbeleid met inbegrip van de sociale gevolgen van het klimaatbeleid en de klimaatwetenschap, regionale specifieke kenmerken, economische prognoses, emissiehandel, financiën en technologische ontwikkeling.

Leden van de strategische adviesraden Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen worden als adviserende leden aan de commissie toegevoegd.

De Vlaamse Regering bepaalt de verdere voorwaarden voor de samenstelling van de Vlaamse Expertencommissie Klimaat.

Hoofdstuk 7. Rapportering

Art. 14. De Vlaamse Expertencommissie Klimaat legt eenmaal in de vijf jaar aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement een wetenschappelijk rapport voor, waarin de verwachte ontwikkeling van het klimaat en van de broeikasgas-emissies in Vlaanderen wordt beschreven over een periode van ten minste de eerstvolgende vijftien jaar. Het rapport wordt uitgebracht ten minste zes maanden en ten hoogste twaalf maanden voor de Vlaamse Regering het eerstvolgende Vlaamse klimaatplan vaststelt.

De Vlaamse Expertencommissie Klimaat voert berekeningen, evaluaties en prognoses uit die nodig zijn voor het opstellen van het Vlaamse klimaatplan. Ze adviseert op basis daarvan de Vlaamse Regering over het te voeren klimaatbeleid, dat gericht is op het behalen van de doelstellingen, vermeld in artikel 5.

Art. 15. De Vlaamse Expertencommissie Klimaat legt jaarlijks uiterlijk op 1 april aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement een wetenschappelijk rapport voor, waarin het effect van de uitvoering van de genomen maatregelen, vermeld in artikel 9, derde lid, 4°, wordt beschreven. Daarbij wordt in ieder geval aangegeven in hoeverre die maatregelen hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen, vermeld in artikel 5, en de mate waarin de emissiebudgetten en de doelstellingen voor hernieuwbare energie en energiebesparing worden gerealiseerd.

Hoofdstuk 8. Acties bij het overschrijden van het jaarlijkse Vlaamse doelstellingscijfer

Art. 16. Als de koolstofdioxide-emissies van Vlaanderen het jaarlijkse doelstellingscijfer overschrijden, bevat het rapport aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, vermeld in artikel 14, bovendien de volgende twee onderdelen:

- 1° een evaluatie van de redenen waarom het jaarlijkse doelstellingscijfer voor dat bepaalde jaar werd overschreden;
- 2° een herziening van het beleid dat vereist is om het jaarlijkse nationale doelstellingscijfer te behalen voor de daaropvolgende jaren.

Als de koolstofdioxide-emissies van Vlaanderen het jaarlijkse doelstellingscijfer met meer dan 5% overschrijden voor dat bepaalde jaar, zal het rapport dat aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement wordt voorgelegd op de wijze, vermeld in artikel 14, worden doorverwezen naar het onafhankelijk comité van experts, vermeld in artikel 13. Dat comité zal beraadslagen over het rapport en aanbevelingen voor herzieningen aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement formuleren om te garanderen dat het jaarlijkse doelstellingscijfer tijdens de daaropvolgende jaren wordt behaald.

De Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement nemen op basis van het advies van het onafhankelijk comité van experts additionele maatregelen die ervoor zorgen dat het jaarlijkse doelstellingscijfer in de daaropvolgende jaren wordt behaald.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Art. 17. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Johan DANEN
Elisabeth MEULEMAN
Bart CARON
Björn RZOSKA